

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok II.

WARSZAWA, DNIA 14 MARCA 1925 R.

Nr. 5.

TREŚĆ:

Ruch służbowy	str. 49	Określenie destruktorów biletów dolarowych, nadających się do str.	
Zniesienie świąt lokalnych	" 49	wymiany	53
Określenie pojęcia „drzewo nieobrobione“ przy eksporcie	" 49	Nowy typ falsyfikatu 5-dolarowego	53
Wypełnianie wykazu weksli zamiejscowych	" 50	Wcześniejsza wypłata uposażenia służbowego w razie święta,	
Niemieckie bilety bankowe, nadające się do skupu	" 50	przypadającego na pierwszy dzień miesiąca	54
Zmniejszenie kwoty waluty obcej odstępowanej Bankowi Pol-		Bilans płatniczy Polski za rok 1923	54
skiemu przy eksporcie jaj	" 50	Obieg pieniężny	54
Oплата stemplowa od czeków	" 51	Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej	54
Zmiana korespondenta Banku Polskiego w Finlandji	" 51	Kredyty rolnicze	55
Pełnomocnictwa do załatwiania pożyczek terminowych	" 52	Statystyka obiegu pieniężnego w 1924 roku	56
Liczenie kary za zwłokę przy pożyczkach terminowych	" 52	Stan gospodarczy Polski w 1924 roku	59
Zakaz wydawania zaświadczeń o posiadaniu rachunków żyrowych	" 53	Bilanse banków emisyjnych	60

Ruch służbowy.

Nominacje.

Marcin Chmielnikowski, urzędnik Oddziału w Częstochowie, mianowany Zastępcą Dyrektora tegoż Oddziału, Stanisław Czarnowski, urzędnik Oddziału w Toruniu, mianowany Zastępcą Dyrektora Oddziału w Tarnopolu, Adam Wajnert, urzędnik Wydziału Administracyjnego Dyrekcji w Warszawie, mianowany Zastępcą Dyrektora Oddziału w Włocławku.

Zniesienie świąt lokalnych.

(Dział I Spisu Okólników).

W artykule pod tytułem „Ustawowe dni świąteczne“, zamieszczonym w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 1 z dnia 15 stycznia 1925 r. podano dokładnie, które dni — oprócz niedziel — zostały ustawowo określone jako świąteczne, a tem samem wolne od pracy, przyczem w końcowym ustępie zaznaczono, że w innych dniach obowiązane są Oddziały pracować normalnie.

Z powyższego wynika, że święta lokalne patronów uważane są na mocy ustawy jako dni powszednie, co stanowi ważny szczegół dla terminów płatności, tudzież protestowania weksli.

W wypadku, gdyby szczególne względy przemawiały za wzięciem udziału w obchodzie uroczystych rocznic, może być na nich reprezentowany Bank w osobie Dyrektora Oddziału lub jego Zastępcy, natomiast praca w Oddziale winna się odbywać normalnie.

Określenie pojęcia „drzewo nieobrobione“ przy eksporcie.

(Dział XII Spisu Okólników).

Przy wydawaniu zaświadczeń walutowych na wywóz drzewa nieobrobionego Oddziały mają niekiedy wątpliwości, czy przeznaczony do eksportu gatunek podpada pod powyższe określenie.

W celu uzupełnienia braku tego w Okólniku Nr. 96 z dnia 24 października 1924 r., wyjaśnia się niniejszym — zgodnie z orzeczeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu — że jako drzewo nieobrobione winno być traktowane okrągłe drzewo nieokorowane lub okorowane (w korze lub bez kory) np. słupy telegraficzne, żerdzie, papierówka (drzewo świerkowe i jodłowe w stanie okrągłym, krótkie 1-metrowe okorowane wałki średnicy do 30 cm), kopalniaki (cienkie około 8 m długie okorowane kłody sosnowe, jodłowe i świerkowe o grubości do 20 cm).

Natomiast jako drzewo obrobione uważać należy drzewo tarte lub ciosane do kantu, belki, łąty, deski, sleepry i tymbry, t. j. rozmaitej długości sosnowe belki ciosane do kantu.

Wypełnianie wykazu weksli zamiejscowych.

(Dział IV Spisu Okólników).

Ważnym czynnikiem przy ocenie weksli podawanych do dyskonta są arkusze kredytowe prawidłowo i skrupulatnie prowadzone. Podstawą do dokładnego księgowania na wspomnianych arkuszach obliża akceptowego (wystawcy), tudzież obciążenia własnego stanowią listy dyskontowe „A“, oraz wykazy weksli zamiejscowych form. D. Kred. Nr. 516.

W Zarządzeniu Centralnej Księgowości Nr. 36 z dnia 7 kwietnia 1922 r. polecono Oddziałom wypełniać powyższe wykazy dokładnie i czytelnie. Postanowienie to jednak nie jest należycie przestrzegane, wskutek czego utrudniają sobie Oddziały wzajemnie pracę, zmuszając Oddziały otrzymujące weksle zamiejscowe do uzupełniania wykazów na podstawie oryginalnych weksli. Daje się to dotkliwie odczuwać w Oddziałach większych, a zwłaszcza w Oddziale Głównym w Warszawie ze względu na znaczną ilość otrzymywanych weksli zamiejscowych.

Zgodnie z instrukcją musi być pismo na wykazach bezwarunkowo czytelne, a zwłaszcza początkowe litery nazwisk, ponieważ w przeciwnym razie na zasadzie mylnego odczytania nazwiska wypisuje się je błędnie na nowym arkuszu kredytowym a nie na właściwym, w następstwie zaś tego żąda Oddział informacji o osobie, która wcale nie istnieje.

Również wyraźnie ma być podawane w przeznaczonej na ten cel kolumnie miejsce zamieszkania akceptanta, a — o ile w jednej miejscowości jest więcej nazwisk o podobnym lub identycznym brzmieniu — należy przy nich zamieszczać także adres (ulicę i numer).

Ponadto zauważono, że Oddziały podają często w wykazie wspomnianym w kolumnie „Obciążenie“ osoby, niemieszkające w okręgu bankowym Oddziału, do którego wysyłane są weksle zamiejscowe. Przypomina się zatem zasadę księgowania obciążenia zawartą w „Wyjaśnieniu“ dołączonym do Okólnika Nr. 55 z dnia 23 maja 1922 r., w myśl której w wykazie weksli zamiejscowych można podawać w ostatniej kolumnie do obciążania tylko osoby, mające swoją siedzibę w okręgu bankowym Oddziału otrzymującego weksle, do Oddziału bowiem dyskontującego należy księgowanie obciążenia osób, które mają swoją siedzibę w jego okręgu bankowym, względnie w innych okręgach bankowych lecz nie w tym, do którego wysyła weksle.

Ścisłe stosowanie się do powyższych wskazówek ułatwi Oddziałom w znacznym stopniu wzajemną współpracę.

Niemieckie bilety bankowe, nadające się do skupu.

(Dział XII Spisu Okólników).

Ogłoszeniem z dnia 5 marca 1925 r. zawiadamia Bank Rzeszy, że wycofuje z obiegu wszystkie swoje bilety z datami przed dniem 11 października 1924 r. Bilety te przestają być ustawowym środkiem płatniczym z dniem 5 czerwca 1925 r., wszelką zaś wartość pieniężną tracą z dniem 5 lipca 1925 r., w którym ustaje obowiązek Banku Rzeszy ich dalszej wymiany.

Podlegające wycofaniu posiadane bilety Banku Rzeszy mają Oddziały przesyłać jaknajrychlej do Wydziału Dewizowego Oddziału Głównego, skupować natomiast mogą tylko bilety z datą nie dawniejszą jak 11 października 1924 r. oraz — aż do odwołania — bilety Banku Rentowego (Rentenmark).

Zmniejszenie kwoty waluty obcej odstępowanej Bankowi Polskiemu przy eksporcie jaj.

(Dział XII Spisu Okólników).

Pismem z dnia 10 marca 1925 r. Nr. DOP/1244 zawiadomiło Ministerstwo Skarbu, że minimalna ilość waluty eksportowej, przymusowo odstępowana Bankowi Polskiemu przez eksporterów jaj, przewidziana w punkcie 6) instrukcji zawartej w Monitorze Polskim Nr. 237 z 1924 r., poz. 745, ulega zmniejszeniu i winna wynosić £ 522,5,—, względnie równowartość w innej walucie za jeden wagon jaj (110 skrzyń).

Opłata stemplowa od czeków.

(Dział I Spisu Okólników).

Z wejściem w życie nowego prawa czekowego poczęły niektóre Oddziały stosować ulgową opłatę stemplową 5 gr względem czeków, posiadających znamiona, wyszczególnione w art. 1 — 3 nowego prawa, choćby nawet чеки te nie odpowiadały warunkom, podanym w Okólniku Nr. 32-a z dnia 2 marca 1923 r.

Postępowanie takie jest sprzeczne z art. 59, ustęp 2 prawa czekowego, w którym przepisy o opłatach państwowych i samorządowych od czeków zostały wyraźnie wyłączone z pod działania tego prawa.

Wobec tego warunki, wymienione w punkcie a) do f) Okólnika Nr. 32-a są nadal jedynym kryterium, jakim należy się powoływać przy określaniu czeków, jako podlegających ulgowej stawce stemplowej 5 gr.

Należy również wyjaśnić, że ulgowa stawka opłaty stemplowej od wszelkich przekazów zagranicznych, które zawierały zastrzeżenie „Płatne w P. K. K. P.“ nie ma zastosowania względem analogicznych przekazów, zawierających zastrzeżenie „Płatne w Banku Polskim“.

Ministerstwo Skarbu przyznało w drodze wyjątku Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, jako instytucji państwowej, przywilej ulgowej stawki od przekazów z zastrzeżeniem „Płatne w P. K. K. P.“ jedynie z uwagi na przeważające względy państwowej polityki finansowej, co w stosunku do Banku Polskiego, jako instytucji prywatnej, nie zachodzi.

Do czasu uchwalenia przez Izby ustawodawcze jednolitej ustawy stemplowej, obowiązują następujące opłaty stemplowe od czeków:

Tabela opłat stemplowych od czeków.

Wystawiony w	Płatny w	Stawka dla czeków	Stawka dla przekazów
Polsce	Polsce	5 gr	3 ⁰ / ₀₀
„	zagranicą	5 „	3 ⁰ / ₀₀
Ameryce	Ameryce	5 „	1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀₀
„	Banku Polskim	5 „	3 ⁰ / ₀₀
„	Polsce	5 „	3 ⁰ / ₀₀
„	zagranicą	5 „	1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀₀
zagranicą	Polsce (nawet w Banku Polskim)	5 „	3 ⁰ / ₀₀
„	zagranicą	5 „	1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀₀
„	Ameryce	5 „	1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀₀

- UWAGI:
1. W rubryce „stawka dla czeków” rozumie się чеки, odpowiadające warunkom, wyszczególnionym na str. 1 Okólnika z dnia 2 marca 1923 r. Nr. 32-a.
 2. W rubryce „stawka dla przekazów” rozumie się wszystkie przekazy (zawierające i niezawierające w treści słowo „чек”) nieodpowiadające warunkom wyżej wymienionego Okólnika.

Zmiana korespondenta Banku Polskiego w Finlandji.

(Dział XII Spisu Okólników).

Podaje się do wiadomości Oddziałów, że został zamknięty rachunek Banku Polskiego w A. B. Nordiska Föreningsbanken, Helsingfors, wobec czego należy odtąd wszelkie skupione dewizy na Finlandję kierować do Banque de Finlande (Finlands Bank), Helsingfors.

Zmiana powyższa winna być odnotowana w Okólniku Nr. 108 z dnia 17 listopada 1924 r.

Pełnomocnictwa do załatwiania pożyczek terminowych.

(Dział VI Spisu Okólników).

Przez Komisję Rewizyjną zostało stwierdzone, że niektóre Oddziały wymagają od klientów wystawiania formalnych pełnomocnictw do przeprowadzania zmian w zobowiązaniach dłużnych, co powoduje konieczność uiszczenia opłaty stemplowej od pełnomocnictwa.

Wobec tego wyjaśnia się, że w celu przeprowadzania zmian w zobowiązaniu dłużnym, a nawet w celu całkowitej spłaty pożyczki i wykupu zastawu wystarczy, jeśli właściciel zastawu skieruje do Banku osobę trzecią, jako swego pełnomocnika, z listem treści następującej:

„Załączając dowód zastawowy Nr...., spłacam całą pożyczkę i proszę o wydanie zastawu p..... (imię i nazwisko)“ podpis, albo

„Załączając dowód zastawowy Nr...., proszę o podwyższenie pożyczki o zł i wypłacenie tej sumy p..... (imię i nazwisko)“ podpis, albo

„Załączając dowód zastawowy Nr...., spłacam z pożyczki sumę zł za pośrednictwem p..... (imię i nazwisko)“ podpis.

W tych wypadkach należy zbadać, czy podpis w liście jest zgodny z podpisem na zobowiązaniu dłużnym, a po sprawdzeniu może podpisać osoba upoważniona tak zobowiązanie dłużne, jakoteż przy wykupie dowód zastawowy. Listy te należy dołączyć do zobowiązania dłużnego, względnie do dowodu zastawowego.

Pisma tego rodzaju nie podlegają żadnej opłacie stemplowej, gdyż wystosowane do Banku a nie do osoby upoważnionej nie mają charakteru pełnomocnictw.

Zarazem zwraca się uwagę Oddziałów, iż w wypadkach, gdy klient wystawia swemu pełnomocnikowi formalne pełnomocnictwo, winien uiszczyć opłatę stemplową (2 złote) w znaczkach stemplowych, względnie gotówką w Urzędzie Opłat Stemplowych przed umieszczeniem swego podpisu na pełnomocnictwie. Bank nie ma prawa pobierania rzeczonej opłaty w gotówce i zapisywania jej do rejestru opłat stemplowych.

Liczenie kary za zwłokę przy pożyczkach terminowych.

(Dział VI Spisu Okólników).

Jakkolwiek sprawa liczenia kary za zwłokę została dokładnie określona Okólnikami Nr. 35 z dnia 20 czerwca 1924 r. i Nr. 98 z dnia 29 października 1924 r., zdarzają się mimo to wypadki niewłaściwej interpretacji odnośnych postanowień. Ażeby usunąć w tym względzie jakiejkolwiek wątpliwości Oddziałów, wyjaśnia się, że zasadniczą podstawę do liczenia kary za zwłokę stanowi termin płatności pożyczki, który jest zawsze tylko jeden.

Dłużnikowi przysługują trzy dni respektowe tylko bezpośrednio po dniu płatności pożyczki, o ile ta w terminie nie została spłacona, względnie prolongowana, przyczem — gdyby w dniu płatności pożyczki przypadało święto — przesuwają się automatycznie o jeden dzień naprzód trzydniowy okres ulgowy.

Jeśli zaś klient nie skorzysta z tej ulgi, obowiązany jest bezwarunkowo do opłaty kary za zwłokę i nawet jeden dzień każdego następnego miesiąca bez względu na to, czy jest świątecznym lub powszednim, liczy się jako pełny miesiąc. Np. pożyczka płatna jest 22 lutego, a klient zgłasza się 23 marca. Ponieważ 22 marca (święto) upłynął już miesiąc, płaci dłużnik karę za zwłokę za dwa miesiące, t. j. jeden dzień następnego miesiąca liczony jest jako pełny miesiąc, a klient nie może rościć sobie pretensji z tego powodu, że dzień 22 marca był dniem świątecznym. W analogiczny sposób należy postąpić po upływie 2, 3 lub więcej miesięcy.

Jednocześnie znosi się postanowienie Okólnika Nr. 98 z dnia 29 października 1924 r. odnośnie do niezaliczania kary za zwłokę w wypadku, gdy po trzech dniach respektowych przypada święto i klient reguluje pożyczkę w najbliższym dniu powszednim. W wyniku powyższego należy skreślić w powołanym Okólniku w ustępie drugim zdanie „gdyby natomiast bezpośrednio po tych trzech dniach przypadały dni świąteczne, klient może w najbliższym dniu powszednim po święcie uregulować pożyczkę bez opłaty kary“.

Zakaz wydawania zaświadczeń o posiadaniu rachunków żyrowych.

(Dział VIII Spisu Okólników).

Na skutek wprowadzonych przez Dyрекcję Kolejowe kredytowań opłat przewozowych i przeprowadzania w związku z tem innych odnośnych czynności, zgłaszają się do niektórych Oddziałów klienci, posiadający rachunki żyrowe w tych Oddziałach z żądaniem zaświadczenia na dosłownych odpisach deklaracji żyrowych w kilku nieraz egzemplarzach następujących szczegółów:

1. pośrednio, przez sam fakt otrzymania odpisu deklaracji, że firma, czy też osoba dana posiada rachunek żyrowy,
2. że do podpisywania w obrocie żyrowym są upoważnione takie to i takie osoby,
3. że podpisy złożone na odpisie są identyczne z podpisami złożonemi na oryginalnej deklaracji,
4. bezpośrednio zaś, że — zgodnie z punktem 2-im i 3-im — wymienione osoby są władne rozporządzać rachunkiem i, że podpisy ich są autentyczne i identyczne z podpisami na oryginalnej deklaracji.

Takich zaświadczeń nie należy wydawać, gdyż deklaracje żyrowe określają wyłącznie stosunek klienta do Banku w obrocie żyrowym i nie mają żadnego znaczenia dla osób trzecich.

Jeżeli klienci chcą się wykazać, kto jest uprawniony do podpisywania za ich firmę, to powinni przedstawić odnośną uchwałę sądową, na podstawie której podpisy zostały wciągnięte do rejestru handlowego, albo wyciąg z samego rejestru.

Bank nie jest powołany do wydawania tego rodzaju zaświadczeń, a to tem bardziej, że w obrocie żyrowym mogą być upoważnione do podpisywania za daną firmę osoby na podstawie szczególnego pełnomocnictwa bez prawa jednak podpisywania za daną firmę w innych sprawach poza obrotem żyrowym.

Zaświadczenia ze strony Banku mogłyby w tym wypadku łatwo wprowadzić w błąd osoby trzecie i spowodować nadużycia.

Określenie destruktów biletów dolarowych, nadających się do wymiany.

(Dział XII Spisu Okólników)

W liście z dnia 20 lutego 1925 r. wyjaśnia National City Bank of New York, że bez ryzyka mogą być przyjmowane destrukty dolarów, którym brak podpisu, albo jednego z dwóch numerów kontrolnych wskutek zniszczenia lub zatarcia.

Uogólniając w ten sposób ocenę biletów dolarowych jako destruktów, mogą Oddziały skupować je, o ile nie są falsyfikatami, jednakże po kursie nie wyższym jak 5 złotych za dolara.

W wypadku kiedy bilet jest zniszczony aż do zupełnego niepoznania, lub kiedy jego pełna wartość przedstawia poważną wątpliwość, albo też części biletu zupełnie brak, musi być przesłany Skarbowi Państwa Stanów Zjednoczonych do ekspertyzy i ewentualnej wymiany.

Ponieważ jednak zniszczone bilety trudniej rozpoznawać, czy są autentyczne, poleca się Oddziałom przy przyjmowaniu biletów takich zachować ostrożność i w razie jakiegokolwiek wątpliwości ich nie nabywać.

Nowy typ falsyfikatu 5-dolarowego.

(Dział XII Spisu Okólników).

Amerykański Konsulat Generalny otrzymał w drodze urzędowej zawiadomienie, że ostatnio ukazały się w obiegu nowe, podrobione bilety 5-dolarowe z głową indjanina, płatne srebrem (Silver Certificate) serja roku 1899, litera kontroli „B“, klisza Nr. 4. Podpisy H. V. Speelman, Register of the Treasury; Frank White, Treasurer of the United States.

Departament Skarbu Amerykańskiego orzekł, że bilety te są drukowane zapomocą klisz fototypowych na cienkim papierze, niezawierającym nitek jedwabnych ani ich naśladownictwa. Ogólny wygląd biletu jest jakby wyblakły lub prany i cecha ta rzuca się odrazu w oczy. Pieczęć i duża cyfra rzymska V wraz z pokrywającym ją napisem „Five“ wykonane są niebieskim tuszem ręcznie. Na zatrzymanym przez Departament Skarbu fałszywym bilecie jest numer „N20415806“. Cyfry numeracji są za duże i odbite nierówno.

Wcześniejsza wypłata uposażenia służbowego w razie święta, przypadającego na pierwszy dzień miesiąca.

(Dział II Spisu Okólników).

Zgodnie z Okólnikiem Nr. 78 z dnia 22 kwietnia 1924 r., wypłata uposażenia służbowego pracownikom Banku, otrzymującym płacę zgóry, winna być dokonywana zasadniczo pierwszego każdego miesiąca. O ile na dzień ten przypadałoby święto, należałoby wypłacić pobory w najbliższym dniu powszednim.

Ponieważ wypłatę pensji dla wszystkich urzędników państwowych uskutecznia się w tych wypadkach ostatniego dnia w miesiącu, przeto analogicznie zezwalała Dyrekcja na wypłatę również pracownikom Banku w tym samym dniu. Ze względu na to, że w kilku miesiącach roku pierwszy dzień jest dniem świątecznym, Dyrekcja Banku ustala, ażeby na przyszłość Oddziały wypłacały uposażenie miesięczne personelowi ostatniego dnia w miesiącu bez specjalnego listownego zawiadomienia, o ile pierwszy dzień miesiąca, za który należy się pensja, przypada na niedzielę, względnie święto.

Potrącony podatek dochodowy winien być wpłacony w tym samym dniu na rachunek żyrowy miejscowej kasy skarbowej i księgowanie wypłaty przeprowadzone normalnie.

Bilans płatniczy Polski za rok 1923.

Według obliczenia Dr. J. Piekalkiewicza.

(w milionach złotych).

PRZYCHÓD.

I. Przychody bieżące	
(z wywozu towarów, z kolei, poczty, ruchu podróжных, emigracji i t. p.)	1.397·6
II. Przychody zwiększające zadłużenie	
(pożyczki zaciągnięte zagranicą)	186·9
III. Przychody zmniejszające majątek	
(udziały zagranicy w przedsiębiorstwach krajowych, sprzedaż nieruchomości, papierów wartościowych i t. p.)	61·4
Razem	1.645·9

ROZCHÓD.

Rozchody bieżące	
(za przywóz towarów, usługi zagranicznych kolei i poczt, prowizje, procenty, dywidendy, ruch podróжных, emigrantów i t. p.)	1.265·1
Rozchody zmniejszające zadłużenie	
(pożyczki zwrócone zagranicy)	112·7
Rozchody zwiększające majątek	
(wycofane kapitały z Polski, nieruchomości nabyte od obcokrajowców i t. p.)	10·7
Razem	1.388·5

Polska zamknęła zatem bilans płatniczy za rok 1923 korzystnym saldem w sumie 257,4 milj. złotych.

Obieg pieniężny.

Dnia 28 lutego 1925 r. (w tysiącach złotych).

Bilety Banku Polskiego	Bilety zdawkowe	Monety srebrne	Bilon	Bilety	Ogółem
549.637	118.995	17.358	49.359	1.726	737.075

Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej,

które zgodnie z Okólnikiem Nr. 14 z dnia 19/II 1925 r. należy odnotować w „Wiadomościach Banku Polskiego“ Nr. 4 z dnia 28/II 1925 r. str. 45:

Anglja: z 4% na 5% od dnia 5/III 1925 r.
 Gdańsk: „ 10% „ 9% „ „ 5/III 1925 r.
 Włochy: „ 5½% „ 6% „ „ 9/III 1925 r.

Kredyty rolnicze.

W numerze 4-ym Wiadomości Banku Polskiego z dnia 28 lutego 1925 r. zamieszczona została wzmianka o kredytach, udzielonych przez Bank Polski na zasiewy. Celem uzupełnienia całokształtu pomocy kredytowej, okazanej rolnictwu, podaje się poniżej zestawienie przyznanych kredytów na cele rolnicze, według stanu z dnia 10 marca 1925 r. Zestawienie to świadczy, że pomoc kredytowa dla rolnictwa stanowi jeden z najpoważniejszych działów ogólnej sumy kredytów i daje zarazem możność oceny zainteresowania się sprawami rolniczymi przez Bank Polski, spotykający się często z niesłusz-
nemi w tej kwestji zarzutami.

Z E S T A W I E N I E

przyznanych kredytów na cele rolnicze, według stanu z dnia 10 marca 1925 r.

(w tysiącach złotych).

1. Normalne kredyty dyskontowe (bezpośrednie)	
przyznane: a) firmom hodowli nasion	zł 1.748
b) syndykatom rolniczym	„ 4.332.5
c) rolnikom, mającym uprzemysłowione gospodarstwa rolne	„ 1.033
d) rolnikom — plantatorom buraków, na weksle poszczególnych cukrowni (wyczerpano do dnia 10/III 1925 r.)	„ 2.397.5
2. Kredyty pośrednie (przez banki):	
a) banki rolnicze i Centralna Kasa Spółek Rolniczych	„ 24.525
b) specjalny kredyt na zbiór okopowizn i buraków	„ 2.527
c) specjalny kredyt siewny	„ 7.205
d) „ „ nasienny (buraczany)	„ 840
e) Bank Związku Spółek Zarobkowych dla spółdzielni rolniczo-handlowych	„ 5.400
3. Cukrownictwo:	
a) specjalny kredyt dla cukrowni, zrzeszonych w Związku Cukrowni, z żyrem Banku Cukrownictwa i normalny kredyt tego banku	„ 26.500
b) kredyty bezpośrednie cukrowni, nienależących do Związku Cukrowni	„ 1.000
4. Specjalny kredyt gorzelniany (z żyrem banków)	„ 8.450
5. Kredyty dla fabryk maszyn i narzędzi rolniczych	„ 5.025
6. Kredyty na zaopatrzenie rolników w nawozy sztuczne, jak azotniak, superfosfaty, sole potasowe i t. d.	„ 13.899
Razem	<u>zł 104.882</u>

Pozatem rolnicy korzystają jeszcze w Banku Polskim z kredytów pośrednich, jako wystawcy, względnie akceptanci lub żyrenci weksli, przedstawianych do dyskonta przez banki (których ogólna suma przyznanego kredytu wynosi 164,868.500 złotych) i niektóre przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe.

Prócz tego rolnictwo korzysta w znacznym stopniu z kredytu na zastaw różnych listów zastawnych, głównie na spłatę podatku majątkowego. Dział pożyczek terminowych wykazuje w zastawie następujące papiery:

- 6% listy żytnie rentowe Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego,
- 8% listy zastawne dolarowe Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego,
- 8% listy zastawne dolarowe T-wa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie,
- 4½% listy zastawne Wileńskiego Banku Ziemskiego.

Na papiery te udzielono pożyczek w sumie około 12,000.000 złotych.

Oprócz tych papierów Oddziały posiadają jeszcze w zastawie znaczną ilość innych papierów wartościowych, w stosunku do których udział ziemiaństwa nie został dokładnie cyfrowo ujęty.

Równocześnie nadmieniam, że rolnictwo przyjęło udział w subskrypcji akcji Banku Polskiego w stosunku 16.9%, z czego przypada na właściwe rolnictwo 6.7%, syndykaty i związki rolnicze 1.3%, cukrownie i gorzelnie 8.9%.

STATYSTYKA OBIEGU PIENIĘŻNEGO w 1924 ROKU.

Obieg pieniężny 1924 r. w tys. złotych.

Miesiąc		Marki		Bil. Banku Polskiego		Bilety zdawkowe		Srebro		Bilon		Ogółem	
		1		2		3		4		5		6	
Styczeń	W	III	171.868										171.868
	N	I	71.463										71.463
	P		121.665										121.665
Luty	W	III	293.841										293.841
	N	I	215.205										215.205
	P		254.523										254.523
Marzec	W	III	331.247										331.247
	N	II	290.022										290.022
	P		310.634										310.634
Kwiecień	W	I	326.280										326.280
	N	III	317.054										317.054
	P		321.666										321.666
Maj	W	I	252.013	III	244.977	III	28.681			III	34	III	440.379
	N	III	166.299	I	111.117	I	12.784					II	364.023
	P		209.156		178.047		20.732				34		407.969
Czerwiec	W	I	138.717	III	334.406	III	72.411			III	4.025	III	489.700
	N	III	78.810	I	256.957	I	36.584			I	936	II	428.269
	P		108.763		295.681		54.497				2.480		461.421
Lipiec	W	I	39.999	III	394.263	III	109.087			III	8.439	III	530.824
	N	III	19.016	II	344.549	I	88.194			I	5.876	II	470.346
	P		29.507		369.406		98.640				7.157		504.710
Sierpień	W	I	15.414	III	430.263	III	109.492			III	13.633	III	563.506
	N	III	10.101	II	377.833	II	102.764			I	9.622	II	503.695
	P		12.757		404.048		106.128				11.627		534.560
Wrzesień	W	I	8.486	III	460.384	III	107.282			III	17.435	III	591.118
	N	III	6.003	II	403.031	II	98.466			I	14.829	II	524.121
	P		7.244		431.707		102.874				16.132		557.957
Październik	W	I	4.987	III	503.702	III	112.546	III	802	III	22.677	III	642.954
	N	III	3.214	II	438.427	II	100.932			I	18.244	II	562.477
	P		4.100		471.064		106.739		802		20.460		603.165
Listopad	W	I	2.652	III	497.600	I	104.102	III	2.469	III	27.009	III	629.047
	N	III	2.100	II	442.784	II	94.167	I	1.463	I	23.132	II	564.827
	P		2.376		470.192		99.134		1.966		25.070		598.738
Grudzień	W	I	1.952	III	550.874	I	91.859	III	2.818	III	31.530	III	675.806
	N	III	1.814	II	480.434	II	83.528	I	2.687	I	27.625	II	596.349
	P		1.884		515.654		87.693		2.752		29.577		637.560
1924	W	Marzec	331.247	Grudz	550.874	Paźdz.	112.546	Grudz.	2.818	Grudz.	31.530	Grudz.	675.806
	N	Grudz.	1.814	Maj	111.117	Maj	12.784	Paźdz.	802	Maj	34	Maj	71.463
	P	roczna	115.356	8 mies.	391.974	8 mies.	84.554	3 mies.	1.840	8 mies.	14.067	roczna	442.881

Tabela I przedstawia najwyższe (W) i najniższe (N) sumy poszczególnych znaków pieniężnych w miesiącach 1924 r. na podstawie bilansów dekadowych (I. II. III.). Z powyższych sum obliczona została dla każdego miesiąca suma przeciętna (P). W ostatniej dolnej rubryce podane są najwyższe (W) i najniższe (N) sumy poszczególnych znaków pieniężnych w ciągu roku. Natomiast przeciętna (P) 1924 r. jest wyprowadzona z sumy wszystkich przeciętnych miesięcznych. Przeciętny cały obieg pieniężny w poszczególnych miesiącach ilustruje ostatnia pionowa rubryka. Na podstawie przeciętnych miesięcznych została wyprowadzona przeciętna roczna obiegu pieniężnego w 1924 r., która wynosiła 442.881 tysięcy złotych.

Struktura obiegu pieniężnego.

	Marki	Bilety bankowe	Bilety zdawkowe	Monety srebrne	Bilon
Koniec miesiąca	1.	2.	3.	4.	5.
Styczeń	100	—	—	—	—
Luty	100	—	—	—	—
Marzec	100	—	—	—	—
Kwiecień	100	—	—	—	—
Maj	37'8	55'6	6'5	—	0'1
Czerwiec	16'1	68'3	14'8	—	0'8
Lipiec	3'6	74'3	20'5	—	1'6
Sierpień	1'8	76'4	19'4	—	2'4
Wrzesień	1'0	77'9	18'1	—	3'0
Październik	0'4	78'3	17'5	0'1	3'6
Listopad	0'3	79'1	15'9	0'4	4'3
Grudzień	0'3	81'5	13'1	0'4	4'6

Tabela II wyjaśnia wzajemny stosunek %% obiegu znaków pieniężnych. Marki z 100% w początku roku spadły do 0,3% w grudniu, natomiast bilety Banku Polskiego wzrosły z 55,6% — 81,5%, bilety zdawkowe z 6,5% — 13,1%, monety srebrne z 0,1% — 0,4%, a bilon z 0,1% — 4,6% obiegu pieniężnego.

Złoto, waluty i dewizy w 1924 r. (w tysiącach złotych).

Miesiąc		Złoto	Waluty i dewizy netto	Ogółem
		1.	2.	3.
Styczeń	W	III	III	120.083
	N	I	I	90.877
	P	74.896	30.633	105.529
Luty	W	III	III	172.370
	N	I	I	140.680
	P	82.102	74.412	156.514
Marzec	W	III	III	209.531
	N	I	I	181.960
	P	83.328	112.417	195.745
Kwiecień	W	I	III	245.922
	N	II	I	211.173
	P	76.460	152.087	225.957
Maj	W	III	III	258.300
	N	I	II	245.638
	P	71.028	180.939	251.967
Czerwiec	W	III	III	280.491
	N	I	I	264.109
	P	77.867	194.325	272.192
Lipiec	W	III	III	311.575
	N	I	II	294.389
	P	88.721	214.265	302.986
Sierpień	W	III	I	316.512
	N	I	III	296.695
	P	97.109	209.494	306.603
Wrzesień	W	III	I	329.039
	N	I	II	310.554
	P	99.673	220.124	319.797
Październik	W	III	III	328.153
	N	I	I	315.504
	P	100.352	221.476	321.828
Listopad	W	III	II	336.099
	N	I	III	330.844
	P	102.102	231.369	333.472
Grudzień	W	III	III	357.445
	N	I	I	343.153
	P	103.168	247.129	350.299
1924	W	Grudz.	Grudz.	357.445
	N	Stycz.	Stycz.	90.877
	P	roczna	roczna	262.123

Tabela III przedstawia najwyższy (W.) i najniższy (N.) zapas złota, (1), walut i dewiz (2) oraz stan całego pokrycia złotego (3) łącznie z przeciętną (P.) w poszczególnych miesiącach według bilansów dekadowych (I, II, III). W ostatniej dolnej rubryce są podane najwyższe i najniższe sumy w ciągu roku oraz na podstawie przeciętnych miesięcznych wyprowadzone przeciętne roczne. Przeciętną zapasu złota była zatem suma 88,067 tys. zł — walut i dewiz — 174,056 tys. zł — a całego pokrycia kruszcowego — 262,123 tys. zł.

**Stosunek %% złota i pokrycia złotego (złoto, waluty i dewizy) do biletów Banku Polskiego
i całego obiegu pieniężnego.**

Miesiąc		Zapasy złota w stosunku % do:				Zapasy pokrycia złotego (złoto, waluty i dewizy) w stosunku % do:			
		obiegu biletów Banku Polskiego		całkowitego obiegu pieniężnego		obiegu biletów Banku Polskiego		całkowitego obiegu pieniężnego	
Styczeń	W			III	95·1				127·2
	N			I	47·5				69·9
	P				71·3				98·4
Luty	W			III	38·—				65·3
	N			I	28·—				58·7
	P				33·—				61·9
Marzec	W			III	28·5				63·2
	N			II	25·3				62·7
	P				26·9				62·9
Kwiecień	W			I	25·9				73·7
	N			III	21·4				66·6
	P				23·6				70·1
Maj	W	I	63·3	III	19·3	I	224·9	II	67·7
	N	III	29·3	I	16·3	III	105·4	III	58·7
	P		46·3		17·8		165·1		63·2
Czerwiec	W	II	31·0	III	17·0	II	103·2	II	64·4
	N	III	24·9	I	16·9	III	83·8	III	57·3
	P		27·9		16·9		93·5		60·8
Lipiec	W	II	26·9	III	17·6	II	88·0	II	64·5
	N	III	23·7	I	17·8	III	79·0	III	58·7
	P		25·3		17·7		83·5		61·6
Sierpień	W	II	25·8	I	19·0	II	80·9	II	60·7
	N	III	22·8	III	17·4	III	69·5	III	53·1
	P		24·3		18·2		75·2		56·9
Wrzesień	W	II	24·7	I	19·0	I	78·3	I	59·9
	N	III	21·7	III	17·7	III	68·3	III	53·2
	P		23·2		18·4		73·3		56·5
Październik	W	II	22·8	I	17·7	II	72·0	II	56·1
	N	III	19·9	III	15·7	III	65·1	III	51·0
	P		21·3		16·3		68·5		53·5
Listopad	W	II	23·0	I	17·9	II	75·7	II	59·3
	N	III	20·6	III	16·3	III	66·7	III	52·8
	P		21·6		17·1		71·2		56·0
Grudzień	W	II	21·4	I	17·3	II	72·0	II	58·0
	N	III	18·7	III	15·3	III	64·8	III	52·8
	P		20·0		16·3		68·4		55·4
1924	W	Maj	63·3	Styczeń	95·1	Maj	224·9	Styczeń	120·2
	N	Grudzień	18·7	Grudzień	15·2	Grudzień	64·8	Paźd.	51·0
	P	roczna	26·2	roczna	24·4	roczna	87·3	roczna	63·1

Tabela IV przedstawia najwyższy (W) i najniższy (N) stosunek % złota, względnie złota walut i dewiz do biletów Banku Polskiego i całego obiegu pieniężnego, oraz przeciętny miesięczny stosunek %. Ostatnia dolna rubryka podaje najwyższe i najniższe stosunki % w ciągu roku oraz przeciętne roczne, wyprowadzone na podstawie przeciętnych miesięcznych. Pokrycie złote biletów Banku Polskiego wynosiło zatem 87·3% przeciętnie, a całego obiegu pieniężnego 63·1% przeciętnie.

STAN GOSPODARCZY POLSKI W 1924 ROKU.

Wyszczególnienie	1923*)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
PRODUKCJA.													
Węgiel kamienny w tys. tonn	3.008	2.964	2.805	2.594	2.504	2.988	2.479	2.463	1.394	2.909	3.235	3.036	2.840
Surówka żelaza a) „ „ „	43'4	44'5	40'0	45'4	44'8	40'9	26'2	12'8	5'0	16'5	17'1	18'0	24'7
Stal a) „ „ „ „ „ „	94'6	85'1	76'9	69'3	72'3	65'6	41'0	25'6	17'9	53'8	61'0	56'8	58'4
Ropa naftowa „ „ „ „	61'4	63'8	59'7	66'0	65'2	66'8	65'9	65'8	67'8	50'8	66'9	64'6	67'6
HANDEL ZAGRANICZNY.													
Wywóz w tys. zł	99.632	96.818	112.562	113.211	121.381	124.979	89.535	80.429	63.432	93.417	109.097	123.033	135.574
Przywóz „ „ „	93'040	80.869	107.110	123.441	140.450	148.110	112.136	96.697	81.231	112.845	151.022	144.972	179.916
KOMUNIKACJA b)													
Ładunków kol. przewieziono ogółem c)	10.396	7.726	8.202	9.494	8.649	8.593	7.495	8.460	8.120	10.046	13.334	12.907	10.592
W tem ładunki przemysł. d)	—	691	891	1.088	1.054	1.065	937	1.078	1.044	1.149	1.201	1.138	963
PRACA.													
Bezrobotnych na 1-go . . .	—	67.581	100.530	110.737	109.531	94.600	97.870	137.830	152.390	165.440	156.110	146.740	150.650
Liczba dni pracy w tygodniu przeciętnie na 1 rob. . .	—	—	4.88	5.15	5.32	5.08	4.92	4.98	5.23	5.48	5.42	5.84	5.46
CENY.													
Wskaźnik (Rok 1914 = 100)													
Cen hurtowych e)	85'4	106'9	111'8	110'4	109'0	104'0	100'6	102'3	109'2	112'4	116'4	116'6	118'3
Kosztów utrzymania w Warszawie e)	—	120'5	127'4	126'3	126'5	125'6	123'7	127'2	134'7	141'1	150'0	151'6	153'1
„ żywności w Warszawie e)	—	165'1	163'3	155'4	151'5	146'0	138'3	139'1	155'4	164'4	181'3	184'0	186'9
„ żywności w Polsce f)	—	134'4	137'4	133'6	132'3	127'2	117'9	120'8	129'3	141'3	154'1	161'1	163'0
SKARBOWOŚĆ.													
Wydatki państw. ogół. w mil. zł	—	132'0	104'1	117'8	112'8	107'7	153'2	154'6	132'4	154'3	159'3	168'6	164'1
w tem zwyczajne „ „ „	—	90'2	97'6	100'1	93'8	87'7	119'0	115'4	100'2	116'8	114'4	140'7	134'5
Dochody państwowe „ „ „	—	49'4	90'9	127'4	129'0	184'4	169'5	146'1	114'2	133'1	176'1	180'8	198'9
w tem zwyczajne „ „ „	—	38'2	80'4	122'7	128'8	106'3	104'0	131'9	111'9	111'3	157'2	161'5	198'9
KREDYT.													
Obieg pieniężny g) w mil. zł	—	174'3	293'8	331'2	317'1	440'0	489'7	530'8	563'5	591'1	642'9	629'0	675'8
Bank Polski h)													
Bilety w obiegu . w mil. zł	—	—	—	—	—	245'0	334'4	394'3	430'3	460'4	503'7	497'6	550'9
Zapasy złota . . . „ „	—	81'7	82'3	83'9	68'7	71'7	83'4	93'7	98'3	99'9	100'7	102'8	103'4
Waluty obce i dewizy „ „	—	64'8	114'2	147'3	190'4	214'2	257'0	272'1	236'8	233'6	241'9	247'0	269'1
Dyskonto weksli . „ „	—	24'4	37'3	77'0	110'7	126'5	138'9	166'7	199'7	233'8	245'1	249'6	257'0
Stopa dyskontowa „ „ „	—	9	12	12	12	12	12	12	12	12	12	10	10
Banki akcyjne i)													
Dyskonto weksli . w mil. zł	—	3'5	6'9	24'9	41'5	54'3	66'2	87'6	103'3	117'8	134'3	143'6	139'2
Razem wkłady wszelkich typów w mil. zł	—	21'6	35'3	48'8	64'6	86'7	94'3	110'3	128'9	152'9	175'9	190'6	190'5
Kurs dolara w Warsz. w zł	—	—	—	—	—	5.1837	5.1847	5.1833	5.1844	5.1844	5.1838	5.1840	5.1843
Wskaźnik kursów akcji k)	—	—	—	—	—	—	—	30'9	35'7	26'9	23'0	20'7	18'0
Obroty Izb Rozrachunkow. l)	—	6'8	8'6	11'7	13'9	19'0	17'0	36'2	32'6	44'3	56'2	48'8	86'3

a) Dane tymczasowe Głównego Urzędu Statystycznego, b) Przewieziono wagonów przeciętnie dziennie. Dane nie obejmują przewozów na obszarze Dyrekcji Katowickiej, c) Naładowanych w kraju, przyjętych od kolei zagranicznych, tranzytowych oraz przyjętych od Dyrekcji Katowickiej, d) Dla ruchu wewnętrznego (bez przeznaczonych na wywóz), e) Wskaźnik obliczony według przeciętnych cen tygodniowych za ostatni tydzień każdego miesiąca, f) Na podstawie kosztów żywności w 50 miastach obliczonych według cen przeciętnych miesięcznych i według norm 16 artykułów, stosowanych przez Komisję dla badania wzrostu kosztów utrzymania, g) Bilety Banku Polskiego, P. K. K. P., bilety zdawkowe i bilon w końcu każdego miesiąca, h) Główne pozycje bilansów w końcu miesiąca. Do końca kwietnia podano pozycje bilansów P. K. K. P., przera-chowane po kursie 1 zł = 0.81 mk. zł = 1,800.000 mp. p. i) 43 banki związkowe od 31. I do 30. XI, 35 banków związkowych—31. XII. 1924 r., k) Przeciętny wskaźnik kursów 9 akcji przemysłowych przy podstawie—styczeń 1914=100, l) Obroty Izb Rozrachunkowych w Warszawie, w Poznaniu i we Lwowie. Suma przedstawionych dowodów.

*) Przeciętne miesięczne dla danych o produkcji, handlu zagranicznym i komunikacji.

BILANSE BANKÓW EMISYJNYCH.

Stany Zjednoczone w milionach dolarów		Anglja w milionach funt. sterl.		Niemcy w milionach marek	
Pozycje bilansu	20/II	Pozycje bilansu	4/III	Pozycje bilansu	28/II
<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>	
Zapas złota	2.905	Zapas złota	126,7	Zapas złota	907
Weksle banków członków . .	342	Zobowiązania państwowe . .	54,6	Dewizy	302
Weksle nabyte na rynku . .	312	Portfel wekslowy i inne zob.	88,7	Portfel wekslowy	1.737
Papiery państwowe	378	Rezerwa	23,5	Inne aktywa	1.683
<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>	
Depozyty	2.257	Depozyty państwowe	9,8	Obieg biletów	2.106
Obieg biletów	1.199	„ prywatne	119,1	Inne nat. pł. zobowiązania .	918
		Emitowane bilety	146,5	Inne pasywa	1.517
Francja w milionach franków		Włochy w milionach lirów		Belgia w milionach fr. belgijskich	
Pozycje bilansu	26/II	Pozycje bilansu	10/II	Pozycje bilansu	26/II
<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>	
Zapas złota	5.546	Zapas złota	890	Zapas złota	272
Portfel wekslowy i pożyczki .	8.083	Portfel wekslowy i pożyczki .	5.556	Portfel wekslowy	1.325
Pożyczki na rzecz państwa .	21.900	Pożyczki na rzecz państwa .	5.433	Pożyczki na rzecz państwa .	5.200
<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>	
Obieg biletów	40.792	Obieg biletów	13.539	Obieg biletów	7.599
Depozyty	2.027	Depozyty	1.747	Depozyty	260
Holandja w milionach guldenów		Szwecja w milionach kor. szw.		Szwajcaria w milionach fr. szw.	
Pozycje bilansu	2/III	Pozycje bilansu	28/II	Pozycje bilansu	28/II
<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>	
Zapas złota	504	Zapas złota	234	Zapas złota	498
Portfel wekslowy	100	Dewizy i waluty zagraniczne .	106	Portfel wekslowy	255
Dewizy	132	Papiery państwowe	55	Pożyczki	54
Pożyczki	156	Portfel wekslowy i pożyczki .	417		
<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>	
Obieg biletów	912	Obieg biletów	493	Obieg biletów	819
Depozyty	49	Depozyty	269	Depozyty	80
Austria w milionach koron		Węgry w milionach koron węg.		Czechosłowacja w milionach kor. cz.	
Pozycje bilansu	28/II	Pozycje bilansu	28/II	Pozycje bilansu	28/II
<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>		<i>Aktywa:</i>	
Zapas złota	111.439	Zapas złota	596.334	Zapas złota i srebra	1.029
Dewizy i waluty	3.198.558	Dewizy i waluty	1.989.096	Dewizy i nal. zagraniczne .	595
Portfel wekslowy	1.283.665	Portfel wekslowy	1.676.594	Portfel wekslowy i pożyczki .	1.655
Pożyczki na rzecz państwa .	2.150.151	Pożyczki na rzecz państwa .	1.973.163	Dług państwa	5.533
<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>		<i>Pasywa:</i>	
Obieg biletów	7.957.242	Obieg biletów	4.237.985	Obieg biletów	7.728
Depozyty	315.771	Depozyty	2.542.262	Depozyty	633